

Talk:Memory and its disorders

Memory je schopnost organismu přijímat, uchovávat a vybavovat předchozí zkušenosti.

- Umožňuje uchování minulé zkušenosti, je nezbytnou podmínkou adaptace.
- Paměť je jeden z funkčních systémů mozku (jako emoce, motorika, ...).
- Rozlišují se dva hlavní druhy paměti – fylogenetická a ontogenetická.

Fylogenetická paměť

- Nepodmíněné reflexy
- Instinkty

Ontogenetická paměť

- Ontogenetickou paměť lze dělit různě:

1. **deklarativní paměť** – uvědomovaná, explicitní, verbální (výroky), neverbální (představy);
  1. sémantická složka – informace získané určitými specifickými zkušenostmi;
  2. epizodická složka – kontextová, vzpomínky na události.
2. **nedeklarativní paměť** – paměť procedurální – implicitní, není zřetelně uvědomovaná, vývojově stará paměť, paměťové obsahy obsažené v různých dovednostech.

- **Klinické dělení:**

1. bezprostřední – do 30 s;
2. recentní – několik měsíců;
  - pro vzdálené události.

- **Dělení podle doby uchování paměťové stopy:**

1. krátkodobá;
2. dlouhodobá.

- **Dělení dle experimentální fyziologie:**

1. paměť pracovní – zpracovává krátkodobě;
2. paměť provozní;
3. zásobní.

Základní schopnosti paměti:

- Schopnost ukládat (vstřípivost, impregnace).
- Schopnost udržet, fixovat (retence).
- Schopnost nepozměnit, mít uloženo beze změn (konservace).
- Schopnost vybavit si (reprodukce).

File:Schéma paměti.jpg
Ontogenetická paměť

Ultrakrátká paměť

- Senzorický registr, trvá zlomky sekund až sekundu, je těsně spojena s pozorností.

Krátkodobá paměť

- Jejím podkladem jsou **reverberační okruhy** (krátkodobé dočasné zapojení neuronových sítí, po kterých vzruch krouží).
- Trvá řádově vteřiny, při poruše je poškozena vstřípivost (porucha retikulární formace, frontálních laloků).

Konsolidační fáze paměti – paměť střednědobá

thumb|Lokalizace hypothalamu

- Některé okruhy z krátkodobé zanikají, jiné perzistují, důležitá je emoční složka, **princip odměny a trestu**.
- Na emočním zapamatování se podílí hlavně limbický systém, hypothalamus.
- Konsolidační fáze je přechod do dlouhodobé paměti, zahrnuje tvorbu paměťových stop.
- Limbický systém je aktivován odměnou a trestem, zesiluje vliv vhodných podnětů.
- Dochází k elektrochemickým změnám – ovlivnitelné farmakologicky.
- Velký význam pro tento druh paměti má **acetylcholin**.

Dlouhodobá paměť

- Dlouhodobá paměť má strukturální, morfologický podklad, roste počet dendritů; ve stáří se vlivem toxinů jejich počet snižuje, při intenzivním učení počet dendritů stoupá; tento proces je patrně podkladem paměti.
- Mechanismus aktivace trnů v hippocampu – AP aktivuje enzym calpain I, tím vznikne látka fodrin, který je obsažen v neuronálním cytoskeletu, degraduje se a obnažuje receptory excitačních AMK.
- Otázka lokalizace je značně sporná.
- Předpokladem vědomého zapamatování je motiv.
- Determinanty – síla podnětu, emoční zabarvení, schopnost koncentrace, emoční vyladění.
- Každý má jiné dispozice, někdo má lepší vizuální, ...
- Paměť je zhoršována únavou a pasivitou.

Poruchy paměti

Hypomnézie

- Snížení paměťové výkonnosti, buď globálně nebo selektivně.
- Nejčastěji při organickém postižení, jako součást syndromu demence.
- Při únavě, vlivem farmak, toxinů.
- U demencí porušena hlavně všípivost.
- Konfabulace – na otázky odpovídá postižený sice přiléhavě ale fakticky nesprávně, přesto je však přesvědčen, že má pravdu, a za chvíli na tutéž otázku může odpovědět jinak.
- Amnestická dezorientace – totální porucha všípivosti.

Korzakovský syndrom

- Porucha všípivosti, konfabulace, amnestická dezorientace.
- Alkoholové demence, Alzheimerova choroba.

Amnézie

- Úplná ztráta paměti, zpravidla časově ohraničená, plná či selektivní.
- Retrogradní, anterogradní.
- Časté u kvantitativních poruch vědomí, po úrazu.
- Kontinuální nebo ostrůvkovitá (delírium, alkoholová intoxikace – např. okénko – palimpsest).
- Selektivní amnézie – u hysterických osob, vytěsni nepříjemné vzpomínky.

Tranzitorní globální amnézie

- **Amnestický iktus:** náhle vzniklá porucha paměti, hlavně organická, působením silného stresoru, náhle začne, náhle skončí.
- **Psychogenní amnézie.**
- **Dissociativní amnézie:** dissociativní fugy (toulavost), ovlivnitelná hypnózou.

Hypermnézie

- Nadměrné, nepřiměřené zapamatování si určitého selektivního materiálu.
- Obvykle součást paranoidních psychóz (pamatuje si souvislosti související s bludem).
- U neuróz, manie.

Paramnézie

- Zkreslení uloženého obsahu, dotýčný má ale pocit přesnosti.

Vzpomínkový klam

- Patická paramnézie, nositel je neodvratně přesvědčen o realitě určité představy, typické u psychóz a poruch osobnosti.

Ekmnézie

- Nepřesná časová lokalizace správné vzpomínky.

Kryptomnézie

- Neúmyslný plagiát, nemocný je přesvědčen o autorství něčeho, co sám nevymyslel, ale někde četl či slyšel.

Pseudologia phantastica

- „Syndrom barona Prášila“, bájeví lhavost – není to pravá porucha paměti, typické pro hysterii, i u dětí.

Pozornost (prosexie)

thumb|Retikulární formace

- Pozornost je psychická funkce, lze ji popsat jako zaměřené vnímání.
- Je to schopnost zaměřeně vybírat určité vjemy z komplexu vnímaných podnětů.

Charakteristiky pozornosti:

1. koncentrace – intenzita zaměření;
2. kapacita – ukazatel extenzity pozornosti, počet vjemů, které můžeme současně sledovat;
3. tenacita – stálost, vytrvalost;
4. iritabilita – práh intenzity podnětů schopných vázat pozornost;
5. vigilita – schopnost její distribuce.

Dělení pozornosti

1. aktivní;
  2. pasivní (bezděčná).
- Na udržení pozornosti je potřeba určitá úroveň bdělosti (ARAS) a dostatečná motivace.

Hypoprosexie

- Snížení pozornosti.
- Celkové nebo selektivní.
- Celkové hlavně u demencí, i u těžké deprese.
- Oligofrenie, i neurózy, farmaka (barbituráty, neuroleptika).

Hyperprosexie

- Častěji selektivní.
- Manický syndrom – zvýšení iritability, tenacity, distribuce, ale pozornost bývá labilní, osciluje.

Paraprosexie

- Nesprávné zaměření pozornosti.
- Například schizofrenie – nadměrné zaměření na bludy.

Odkazy

Související články

- Amnestický syndrom

Zdroj

- BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. [cit. 2009]. <<http://jirben.wz.cz>>.

Kategorie:Psychiatrie Kategorie:Neurologie